

Í dag eru 50 ár síðan danska farmaskipið, Niels R. Finsen, kom í eitt ógilt ódnarveður á Kappanum við 250 feroyskum útroðrarmonnum umborð. Teir böru boð í bý, men vit kunnu bara hugsa okkum standin, um hesir stóru brotasjógvarnir, sum í dag fyrri 50 árum síðani lögdu seg yvir skipið, høvdu sokið skipið í seg. Sogan hjá foroyinginum hevur mangan verið baldrut og henda hendingin er ein av teimum álvarsomu í feroysku útroðrar- og fiskimannasøguni

var, var farið fyrri skeyti, tí lýsi og annað var komið at. Nevnast kann, at manningin fekk ongan kókaðan mat á heimferðini.

Sluppu ikki at

— Vit sigldu nokk so innarlaga, meðan Hans Egede, sum var 150 fjórðingar uttari, hevði gott veður. Skiparin hjá okkum ætlaði at seta inn í Reykjavík, men slóð av, tá ættin knappliga skifti. Og so varð steynt imóti Feroym.

Tann 25. okt. kom Niels R. Finsen á Havnina, men hann slapp ikki at beinan vegin.

— Tað kom boð úr landi um, at lækni skuldi umborð, aðrenn vit sluppu til bryggju. Hetta var fyrrapart, og vit skuldu ikki sleppa at fyrr enn kl. 3 seinnapartin. Menn gjørdust oðir og vildu hava eina frágreiðing. Lækni var jú umborð, so tað var óneyðugt at senda lækna úr landi, hildu teir.

— Semja varð so um, at eg skuldi fara inn til skiparan og spyrja um støðuna. Eg so gjørdi og segði honum, at nakrir av manningin høvdu einki fingið at etið í næstan tvey samdøgur. Tað segði skiparin seg einki vita um. Ímeðan var pápi komin út til okkara við sinum báti. Hann og skiparin fóru í land, og stutt eftir byrjaðu teir at flyta manningina av skipinum.

Martin Kúrberg sigur, at stórir var fagnaðurin, tá manningin aftur steig

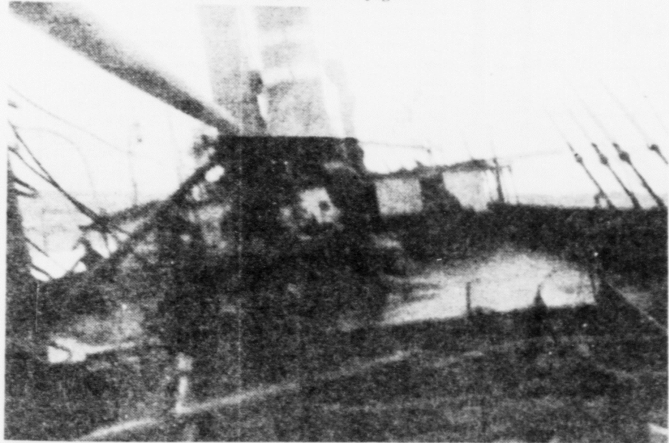

Justines Ejdesgaard, Justines í Oyndarfirði, var við henda Grønlandstúrin sum kunnigur maður, men tá ódnarveðrið brast á á Kappanum, gav skiparin ræðið til Justines, sum so varð skipari restina av túrinum

A Havnarvæg við brotnari kommandobrúgv

Liggja og andova eftir at hava fingið seinra sjógvin

fótið á land í Havn, og havnarfólk kókaði monnum feska grind. Men grindin kom ikki øllum so væl við. Summir gjørdust ógvuliga sjúkir, tí teir høvdu einki fingið at etið í langa tíð.

15 kr. í skuld!

Martin Kúrberg greiðir frá, at Grønlandstúrin hetta árið royndist sera illa hjá summum. So illa, at nakrir høvdu beinleðis skuld av túrinum!

— Onkur hevði forvunið einar 20 kr., annar 25 kr., meðan ein triði skyldaði 15 kr.! Tilsamans fiskaðu vit 1200 tons hetta árið. Tann besti báturin hevði 284 skipund og tann lakasti 119 skipund.

— Men tann vánaliga úrtøkan stóðst av teimum stóru útreiðslunum. Allur fiskurin varð seldur til Italia, men hann skuldi flytast heim til Føroya fyrst og pakktst har, aðrenn hann varð sendur til Italia við øðrum skipi, sigur Martin Kúrberg.

Tá skrívan sló bakk

Á heysti 1939 mundi Niels R. Finsen gingið burtur á veg úr Grønlandi á Hvarvinum við 250 útroðrarmonnum. Um henda tiltikna túrin hevur fjarritarin umborð, Hans M. Mortensen av Tvøroyri, eftir áheitan givið Føroyatíðindum nr. 43, 1939, hesa frágreiðing:

kom niður í skipið, og hann stóð upp í fyrkanalinnar; allir bátarnir fóru nú uttan ein jolla, dávidar og gelendarar bognaðu, og so sló skrívan bakk. Slíkt veit eingin at hava hent fyrr. 18 hænur høvdu vit afturi á puppinum; tær fóru fyrri borð.

Niður á millumdekkjið, har útroðrarmenninir buðu, kom nógur sjógvur og lýsi, so alt spiltist, bæði matur og klæði. Á millumdekkjunum var ikki tespiligt at vera, alt var skalkað til og einki ljós, tí ljósmaskinan gekk fyrri. Á sjálvan fiskin kom eingin sjógvur.

30-40 útroðrarmenn vóru á dekkjunum og hjálptu til; allir hinir vóru á millumdekkjunum. Á Óravíksbatinum «Oddi» var bara motorurin eftir; hann gekk tá ið teir royndu hann aftur, men tapið hjá útroðrarmonnum er stórt.

Aftan á henda seinna sjógvin varð skipið lagt til aftur, tí veðrið var líka ringt og helt við til kl. 10. Móti kvældið fóru vit at sigla aftur, tá var slætnað eitt sindur, men í 5 samdøgur høvdu vit vindstyrki 8-10.

Tyskvældið 24. (október) kl. 8 sou vit vitan á Myknesi, og ónsmorgunin komu vit á Havnina.

Hans M. Mortensen, fjarritari við Niels Finsen, skolaði saman við telegrafisthusinum niður á dekkjið. Eftir áheitan skrivaði hann hesa greinina í Føroyatíðindi á Tvøroyri stutt eftir heimkomuna

Niels Finsen er komin á Havnina — ikki tespiligtur á at láta. Dekkið slætt — eingir bátar eftir

«Mánadagin tann 16. október fóru vit úr Ravns Stóroy. Veðrið var gott. Vit høvdu 250 útroðrarmenn umborð, 24 bátar í lastini og 11 teir bestu á dekkjunum. Teir skuldu nýtast sum bjargingarbátar, um okkurt barst á. Ónsmorgunin kl. 8 fóru vit um Hvarvið, og veðrið var gott enn, men móti kvöldi vaks vindurin í hvørjum; hann var útsynningur. Kl. 3 um natta høvdu vit ódnarveður, bátarnir á dekkjunum blivu surraði betur, og neyðugt varð at leggja skipið til. Torsmorgunin kl. 6 fingi vit ein brotasjógvin inn á stýriborðsbog; stýrimaðurin var tá á brúnni, og hann kom til skaða. Sjógvurin var so stórur, at hann tók við sær 3 feroyskar bátar á luku I, 3 á luku II, brúna í stýriborð, isskapið undir brúnni, ein bjargingarbát, ið stóð undir brúnni, stýriborðsbjargingarbatin á bátadekkjunum, bakborðsbjargingarbatin og fjarritarahúsið við øllum amboðum. — (Tað var eitt undur, at fjarritarin, ið lá í

koyggjunni, bjargaðist. Húsið við øllum flotnaði oman av honum, og hann skolaði niður á dekkjið framman fyrri luku III, har ein av útroðrarmonnum fekk fatur í honum í evstu stund. Hann slapp við at skursla høvðið eitt sindur.) — Skipið fall nú av og varð tikið undan; samstundis varð lýsi koyrt á sjógvin fyrri at slætta hann, men litið og einki hjálpti — nógvar tunnur sorlaðust og skolaðu fyrri borð. Tá ið vit høvdu siglt ein hálvan tíma, fingi vit aftur ein sjógv, ið var nóg stór enn hin fyrri. Hann reistist aftur, lá javnur við sælingina og breytt ikki fyrr enn við afturmastrina. Hann legði skipið heilt undir og líkasum seyð tað inn í seg; nakrir útroðrarmenn, ið stóðu á sliskinum millum bátadekkjini, skolaðu fram um brúna og ein læstaðist illa. Skorsteinurin fekk eina bukle og nakrir naglar sprongdust. 3-bummurin kvettist sum ein sváulpinnur. Alt fyltist við sjógvi, hvør hurð fór, nógur sjógvur